

EGITIMDE KULLANILAN ÖLÇÜ ARAÇLARI

VE

TEST DEĞERLENDİRME

Test Kavramı

Eğitim sistemimizde test kavramı (geniş anlamda), insanın çeşitli özelliklerinin ölçülmesinde ya da çoktan seçmeli maddelerden oluşan ölçme araçları olarak tanımlanmaktadır.

TEST GELİŞTİRME AŐAMALARI

1. Testin(test puanlarının) hangi amaçla kullanılacağıının belirlenmesi
2. Testte ölçülecek niteliklerin saptanması (Belirtke tablosunun hazırlanması)
3. Soru sayısı, soru tipi ve sınav süresinin belirlenmesi
4. Maddelerin yazılması ve maddelerin gözden geçirilmesi
5. Deneme formunun hazırlanması ve deneme uygulamasının yapılması
6. Puanlama, madde analizi ve madde seçimi
7. Nihai testin oluşturulması ve uygulanması
8. Testin puanlanması
9. Testin madde analizinin yapılması ve testi geliştirme
10. Soru bankasının hazırlanması

1. Testin Amacı

Testlerin kullanılış amaçları;

Psikoloji yönünden

Eğitim yönünden

öğretime dönük

öđrenciye dönük

- **Öğretim açısından testler, büyük oranda;**

- öğretim programının sağlamlığının ve
- öğretim hizmetlerinin niteliğinin değerlendirilmesinde kullanılmaktadır.

Öğretim programının sağlamlığı test edilirken daha çok davranışların ulaşılabilirliği ve davranışlar arasındaki örüntünün uygunluğuna bakılmaktadır.

Testlerin öğrenciler açısından kullanılış amaçları ise;

- öğrenme eksikliklerinin saptanması
- öğrencilerin yetenek ve ilgileri doğrultusunda yönlendirilmesi
- öğrenme güçlüklerinin saptanması
- öğrenme düzeylerinin belirlenmesi(Öğrenci başarısının saptanması) şeklinde ifade edilebilir.

- Test planında yer alması gereken ilk soru,
testin hedef ve davranışları ile ilgilidir.

Sınavın ait olduğu dersin kapsadığı üniteler belirlenir ve daha sonra ,
hedef ve davranışlar yazılır.

Hazırlanacak olan hedef ve davranışlar ünitenin içerdiği bilgiler ile örtüşmelidir.

Ayrıca ders ile ilgili hedef ve davranışları yazarken
bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alt basamaklarını
dikkate alarak amaçlarını belirlemelidir.

Davranışların Sınıflaması

- Bloom ve arkadaşlarının ortaya koyduğu sınıflandırmaya göre, eğitim sonucu olarak gelişebilecek davranışlar 3 alana, her alan da kendi içinde basamaklara ayrılmıştır.

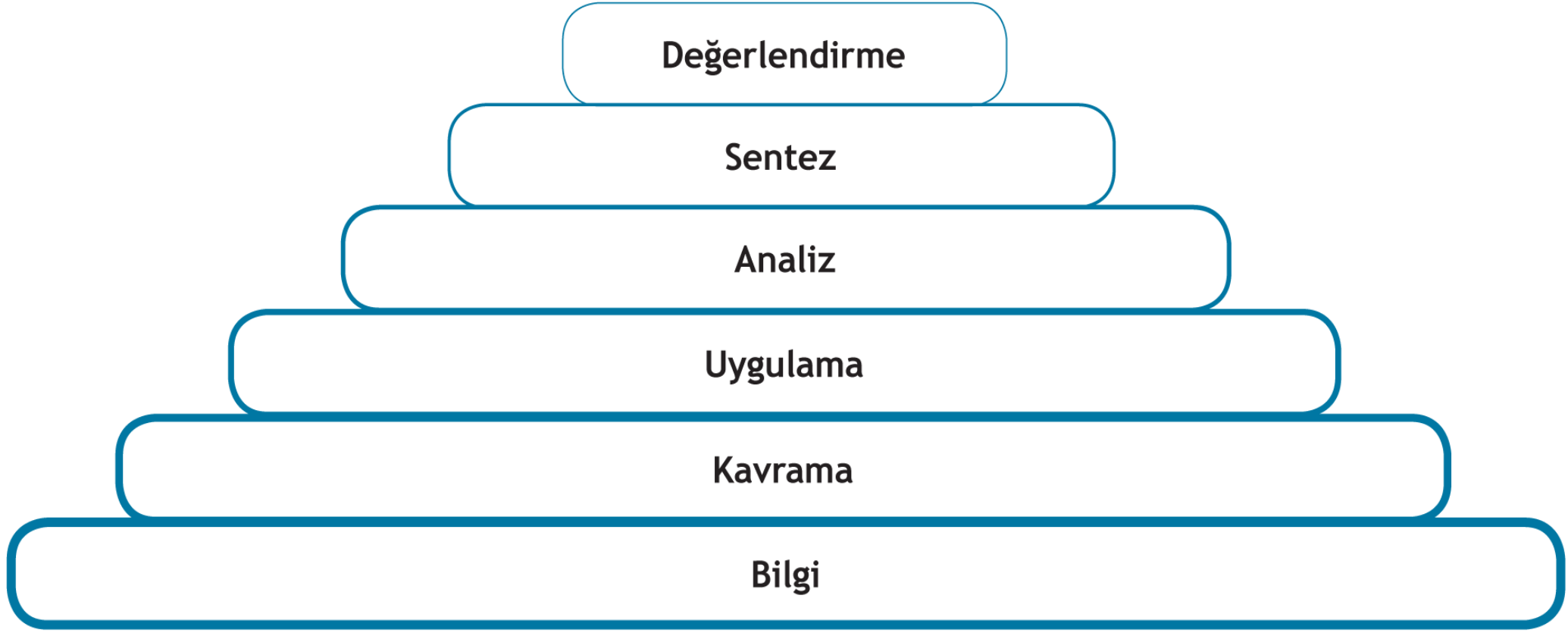
Bilişsel
(Düşünsel)

Duyuşsal
(Duygu ve Eğilimler)

Devinişsel
(Psikomotor)

BİLİŞSEL ALAN SINIFLAMASI

Bilişsel alan, üzerinde en fazla çalıŐılan, en fazla bilgi sahibi olduğumuz alandır.
En yaygın kullanılan taksonomi Bloom taksonomisidir.

Şekil 1. Bloom Taksonomisine Göre Bilişsel Alan Düzeyleri

2. Testte Ölçülecek Niteliklerin Saptanması

- Belirli bir alandaki başarının değerlendirilmesi amacı ile geliştirilmekte olan testte ölçülecek özellikler ise, konu ile ilgili kritik davranışlardır.
- Eğitimdeki ölçmelerde davranışlar saptandıktan sonra, bu davranışların konuyla ilişkilendirilmesi gerekir.
- Bu ilişkilendirme genel olarak belirtke tablosu yardımıyla yapılır.
- **Belirtke tablosu**, bir boyutunda testin kapsamının, diğer boyutunda ölçülecek davranışların gösterdiği iki boyutlu bir tablodur.

FİZİK 10 Dersi Belirtke Tablosu

HEDEFLER	BİLİŞSEL ALAN						
	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendir.	TOPLAM
KONULAR							
1. ÜNİTE							
2. ÜNİTE							
3. ÜNİTE							
4. ÜNİTE							
TOPLAM							

3- Soru Sayısı, Soru Tipi ve Sınav Süresinin Belirlenmesi

- Test içinde bulunan test maddelerinin sayısı,
testin kapsam geçerliğini sağlayacak şekilde planlanmalıdır.
İşlenen tüm konular, önemlilik derecesine göre yoklanmalı,
gereksizce madde sayısı şişirilmemelidir.

* Seçilecek madde tipinin amaca hizmet edici olmasına dikkat edilmelidir.

* Sınav süresi, sınavı alan her öğrencinin testi rahatlıkla cevaplayabileceği
uzunlukta olmalıdır.

Birbirinden farklı yeteneklere sahip olan öğrencilerin
testi cevaplayabilme sürelerinin kesin olarak bilinmesi gerekir.

Sınav için az ya da gereğinden fazla zaman verilmemelidir.

4. Maddelerin Yazılması ve Gözden Geçirilmesi

Soruların yazılmasında;

- Kullanılacak soru türünün yoklanacak davranışa uygun olmasına,
- Soruların belirtke tablosunda yer alan davranışları yoklamasına
- Alt konulara göre soru sayılarının önceden saptanan ağırlığa uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Maddeler yazıldıktan sonra, her bir maddenin ölçülmek istenen davranışı ölçecek nitelikte olup olmadığı (geçerliği), bilimsel yönden bir yanlılığının bulunup bulunmadığı, dili yönünden anlaşılır olup olmadığı ve dilbilgisi hatasının bulunup bulunmadığı, testin ve maddelerin teknik bakımdan kusurlu olup olmadığı yönlerinden kontrolü gereklidir.

FİZİK Dersi için Test Planı

Kapsam	Soru Tipi	Sayı	Süre	Puanlama
Konu A				
Konu B				
Konu C				
Konu D				
Konu E				
Toplam				

- Burada bahsedilmesi gereken bir konuda testin güçlüğü ve testte bulunacak soruların güçlüğüdür.
- Testin ortalama güçlük düzeyi ve testteki maddelerin güçlük dağılımı, testin kullanılış amacına uygun olmalıdır.
- Eğer test, çok sayıda öğrenciden belli ve az sayıda öğrenciyi seçmede kullanılacaksa, testin güçlük düzeyi bu maksada uygun olmalıdır.
- Mesela, 400 kişiden 40 kişiyi seçmede kullanılacaksa bir testin güçlük düzeyi 0,10 civarında olmalıdır.
- Böyle bir testteki bütün maddelerinde aynı güçlük düzeyinde ($p= 0,10$) olmaları beklenir.

- Öğrencilere not vermek, onların başarı düzeyleri hakkında bilgi toplamak ve dolayısıyla öğretime yön vermek için kullanılacaksa bir testin ortalama güçlüğü 0,50 olmalıdır.
- Çünkü, çok zor ve çok kolay testler ayırt edici değildir.
- Orta güçlükteki bir test daha ayırt edicidir.
- Üstelik bu maksatla kullanılacak bir test, değişik güçlük düzeyindeki maddelerden oluşmalıdır.
- Böyle bir testte çok kolay, kolay, güç ve çok güç maddeler yer almalı, fakat orta güçlükteki maddeler diğer güçlük düzeyindeki maddelerden daha çok olmalıdır.
- Çünkü en ayırt edici maddeler orta güçlükteki maddelerdir

5. Deneme Formunun Hazırlanması ve Uygulanması

- Redaksiyondan geçen maddelerden oluşan bir deneme formu düzenleyerek bu form asıl uygulama yapılacak grubun benzer özelliklerini taşıyan bir gruba uygulanır.
- Deneme uygulamasına konulacak madde sayısının, kesin bir kural olmamakla beraber, esas teste konulacak madde sayısının en az üç katı olması tavsiye edilir.
- Deneme uygulamasının yapılmasındaki temel amaç, maddelerin sayısal özelliklerinin hesaplanmasıdır.
- Bu özellikler madde istatistikleri adıyla ifade edilir.

Deneme uygulamasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Cevaplayıcıların testi sadece kendilerinin cevaplamaları sağlanmalı, başkalarından yardım almaları önlenmelidir.
- Cevaplayıcıların gelişigüzel cevaplar vermelerine imkan verilmemelidir.
- Sınav salonunun fiziki şartlarının sınava elverişli olmasına dikkat edilmelidir.
- Uygulayıcıların sınav uygulama kurallarına uymaları sağlanmalıdır.
- Test maddeleri eksiksiz olarak yazılmalıdır ve test maddelerine numaralar verilir.
- Test maddeleri kolaydan zora doğru yerleřtirilmelidir.
- Aynı konudaki sorular bir arada bulunmalıdır.
- Testin başına mutlaka yönerge yazılmalıdır.
- Deneme formu yazılırken harf büyüklüklerine dikkat edilmelidir.

6. Puanlama, Madde Analizi ve Madde Seçimi

- Deneme formunda yer alan maddelere cevaplayıcıların vermiş olduğu cevaplar, soruların çoktan seçmeli maddelerden oluşması sebebiyle, doğru cevaplandırılan maddeler “1” ; yanlış cevaplandırılanlar için “0” ile puanlanır.
- “Basit yöntemle madde analizi” karmaşık istatistiksel hesaplama gerektirmediğinden öğretmenler tarafından hazırlanan testlerin maddelerinin analizinde rahatlıkla kullanılabilir.

7. Nihai Testin Oluşturulması ve Uygulanması

- Test maddeleri gözden geçirildikten sonra belli yöntem dahilinde sınav kağıdına yerleştirilir.

Bu durumda dikkat edilmesi gereken hususlar řunlardır:

- **Ön Açıklama**
- **Sıralama**
- **Şekil Verme**
- **Benzer Sorular**
- **Cevap Kağıdı**
- **Soruların Yazımı**

8. Testin puanlanması

- Test ile alınan öğrenci başarılarının nasıl değerlendirileceği açık bir biçimde belirtilmelidir.
- Öğrencinin testte verdiği ya da vermediği cevaplar için puan verilip verilmeyeceği belirlenmeli, bu belirlenen ölçütlere göre öğretmenler bir puanlama anahtarı geliştirmelidir.
- Cevap anahtarı hazırlanmasının sağladığı fayda ise, öğretmenin bütün öğrencilerin başarılarını eşit şartlarda değerlendirmiş olmasıdır.
- Öğrenci başarıları iki farklı değerlendirme yöntemiyle ortaya çıkarılır.
Bunlar;
  - * Mutlak Değerlendirme
  - * Bağıl Değerlendirme

9- Testin Madde Analizinin Yapılması ve Testi Geliştirme

- Test uygulandıktan sonra, çalışan veya çalışmayan test maddelerini ortaya çıkarmak için madde analizi yapılır.
- Madde analiz genelde madde kökü ve seçenekleri üzerinde yapılır.
- Madde kökü üzerinde yapılan çalışma, anlaşılmayan ifadeler ya da seçenekler ile ters düşen durumları ortaya çıkarıp gerekli düzenlemeleri yapmaktır.
- Seçenekler üzerinde birbirine yakın ve doğru cevap olabilecekleri, madde kökü ile ters düşenleri, birbiri için doğru cevap olanları ve hiç çalışmayanlar üzerinde çeşitli çalışmalar yapılır.
- Bütün bu çalışmalar sonucunda, test maddeleri uygun ve amacına hizmet etmesi için hazır hale getirilir.

10. Soru Bankasının Hazırlanması

- Test planındaki en son faaliyet, soru bankasının hazırlanmasıdır.
- Test geliştirme işlemleri tamamlandıktan sonra, analizi yapılmış test maddeleri daha sonra kullanılmak için önceden hazırlanan soru bankalarına koyulur.
- Gelecek yıllarda, öğretmen öğrenci başarılarını ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde madde güçlük ve ayırt edicilik düzeyleri iyi olan test maddeleri seçer ve bir testi oluşturur.

Başarı Testleri

Standart Testler

- * Öğretim T.
- * Ehliyet T.
- * Ölçme T.

- * Hız T.
- * Güç T.

- * Bireysel T.
- * Grup T.

- * Objektif T.
- * Subjektif T.

Öğretmen Yapımı Testler

- * Özdeş Öğeler
- * İlgili Davranış T.
- * Sözelletirilmiş Dav. T.
- * Bilgi T.

Dile Dayalı T.

Sözlü T.

Essey(Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Eşleştir. T.

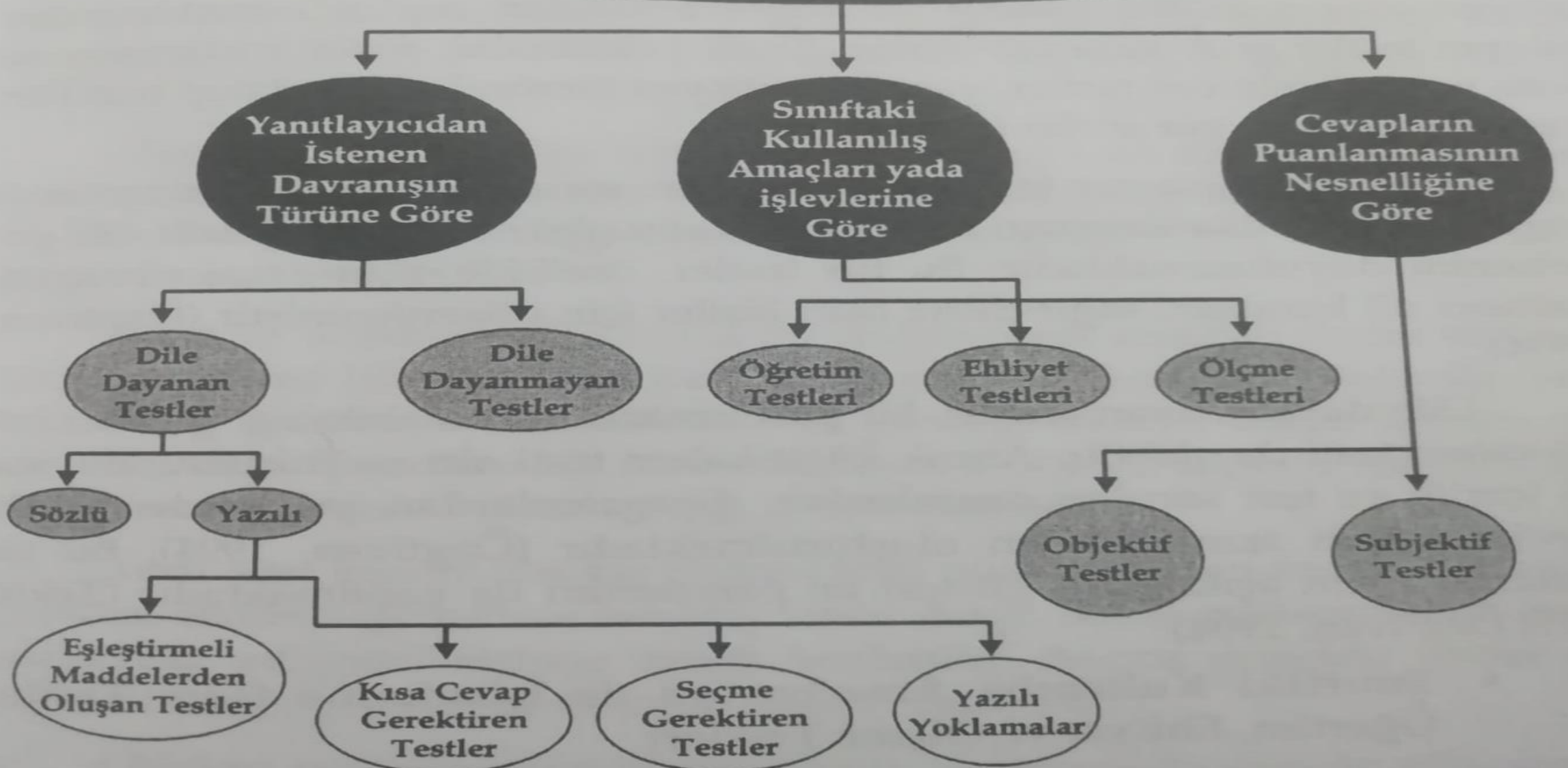
Doğru Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

Dile Dayalı Olmayan T.

Yazılı T.

ÖĞRETMEN TARAFINDAN HAZIRLANAN TESTLER

Başarı Testleri

Standart Testler

Öğretmen Yapımı Testler

- * Öğretim T.
- * Ehliyet T.
- * Ölçme T.

- * Hız T.
- * Güç T.

- * Özdeş Öğeler
- * İlgili Davranış T.
- * Sözelletirilmiş Dav. T.

- * Bireysel T.
- * Grup T.

- * Objektif T.
- * Subjektif T.

Dile Dayalı T.

Dile Dayalı Olmayan T.

Sözlü T.

Yazılı T.

Essey(Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Eşleştir. T.

Doğru Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

Başarı Testleri

Standart Testler

Öğretmen Yapımı Testler

* Özet Standart testler; uygulama koşulları, puanlama esasları ve elde edilen puanların yorumlanmasında izlenecek yöntemleri ayrıntılı bir biçimde açıklayan "Test El Kitabı"na sahip olup, belirli amaçlarla, uzman kişiler tarafından, yoğun deneysel çalışmaların ürünü olarak geliştirilen ölçme araçlarıdır.

* Özel öğrenme çıktıları ve içeriği ölçmeye yönelik olarak hazırlanır. Maddelerin kalitesi genelde bilinmez ve standart testlere göre daha düşüktür. Güvenirlik sonuçları genelde bilinmez. Uygulama süreci esnektir ve yazılı olarak ifade edilmez. Puanların karşılaştırılabilirliği sınıfla sınırlıdır.

Esseye

cevaplı T.

Eşleştir. T.

Doğru Ya.

Çoktan Seç. T.

Başarı Testleri

Standart Testler

Öğretim T: Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini görmelerini sağlamak, öğrenilecek önemli noktaları vurgulamak ve pekiştirmek için düzenlenen ve temel amacı öğretimi geliştirmek olan testlerdir.

Ehliyet T: Öğrencinin esas konu içeriğini ne oranda öğrendiğini ölçmek için kullanılan testlerdir.
Örnek, Kitap ünite sonlarındaki testler.

Ölçme T: Davranışları öğrencilerin ne ölçüde kazanıp kazanamadığını ölçmek ve her bir öğrencinin başarısının kesin ölçüsünü elde etmek amacıyla öğretim süresince veya sürecin sonunda uygulanan testlerdir.

- * Öğretim T.
- * Ehliyet T.
- * Ölçme T.

- * Bireysel T.
- * Grup T.

Sözlü T.

Yazılı T.

Essey(Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Eşleştir. T.

Kısa Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

Başarı Testleri

Standart Testler

- * Öğretim T.
- * Ehliyet T.
- * Ölçme T.

- * Hız T.
- * Güç T.

- * Bireysel T.
- * Grup T.

- * Kolektif T.

- * Davranış T.
- * Sözelleştirilmiş Dav. T.

Hız Testleri: Test alanın kısa sürede, olabildiğince çok sayıda soruya doğru yanıt vermesini gerektiren testlerdir. Bu testlerde nispeten kolay sorular yer alır. Bireylerin soruları yapma hızı ölçülür.

Güç Testleri:

Genelde, gittikçe güçlük düzeyi artan veya zor sorulardan oluşur. Bireylerin sorulardaki başarısı ölçülür. Yanıtlayıcılara, ortalama bir yanıtlayıcının tüm sorulara erişimini sağlayacak kadar süre verilir. Bazı durumlarda süre sınırlaması yapılmaz.

S

Essey(Yazılı) T.

...

Doğru Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

an T.

Yazılı T.

D. San Testleri

Öğretmen Yapımı Testler

- * Özdeş Öğeler
- İlgili Davranış T.
- Sözelleştirilmiş Dav. T.
- * Bilgi T.

Dile Dayalı Olmayan T.

Yazılı T.

Essey(Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Eşleştir. T.

Doğru Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

Özdeş öğeler T: Asıl ölçülmesi düşünülen davranışı, doğrudan ölçen testlerdir.

Örnek; konuşma-okuma performansı, şarkı söyleme, aleti çalıştırma-kullanma.

İlgili davranış T: Davranışı gerçek iş koşullarının taklit edildiği bir ortamda ölçen testlerdir.
Örnek; Simülatörde test etme vb.

Sözelleştirilmiş Davranışlar T: Öğrencilerin okuldan mezun olduktan sonra gerçek yaşam durumlarında gözlenmesi ve izlenmesi mümkün olan davranışlarını okul döneminde sözel olarak ölçen testlerdir. Örnek; iyi vatandaşlık, vergi ödeme vb.

Öğretim T: Bilgiye sahip olmakla, sahip olunan bilgiyi uygulamak arasında yüksek ilişki olduğu sayılına dayana testlerdir.

Söz

Başarı Testleri

Standart Testler

Bireysel Testler:

Bir oturumda tek bir birey test edilebilir.
Örnek: Stanford-Binet Bireysel Zeka Testi, Weschler Bir. Zeka Testleri, Roschach Mürekkep Lekesi Testi vb.

* Öğretim T.
* Ehliyet T.
* Ölçme T.

* Hız
* Güç

* Objektif Davranış T.
* Sözelleştirilmiş Dav. T.

* Bireysel T.
* Grup T.

* Objektif T.
* Subjektif T.

Dile Dayalı Testler

Grup Testleri:

Bir oturumda, birden çok bireye uygulanabilen testlerdir.
Örnek: Vize, final sınavları, KPSS, ALES

Sözlü T.

Essey(Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Çoktan Seç. T.

Başarı Testleri

Standart Testler

* Öğretim T.
* Ehliyet T.
* Ölçme T.

* Hız T.
* Güç T.

* Bireysel T.
* Grup T.

* Objektif T.
* Subjektif T.

Onceden tanımlanmış bir anahtarın
kullanıldığı, puanlayıcıdan
puanlayıcıya alınan puanın
değişmediği testler
Örn; Çoktan seçmeli, doğru yanlış,
eşleştirme testleri gibi

Dile Dayalı Olmayan T.

Yazılı T.

Essey (Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Eşleştir. T.

Doğru Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

Puanlar puanlayıcıdan puanlayıcıya
değişebilmektedir.

Örn; sözlü ve yazılı sınavlar, performans testleri (müzik aletini çalma)
(!Dereceli Puanlama Anahtarları, kontrol listesi)

Başarı Testleri

Standart Testler

Dile Dayalı Testler:
Sorular yazılı ya da sözlü olarak sorulur ve yanıtlar da sözlü ya da yazılı olarak alınır.

Dile Dayalı Olmayan Testler:
Soruların sorulması ya da açıklamaların yapılması için sözlü ya da yazılı dile gereksinim duyulmaz.
Örnek; okur yazar olmayan, yabancı dil konuşan, sağır-dilsizler vb.

* Objektif T.
* Subjektif T.

Dile Dayalı T.

Dile Dayalı Olmayan T.

Sözlü T.

Yazılı T.

Essey(Yazılı) T.

Kısa Cevaplı T.

Eşleştir. T.

Doğru Yanlış T.

Çoktan Seç. T.

ALTERNATİF ÖLÇME ARAÇLARI

Gözlemler

Günlük

Görüşme

Tartışma

Sergileme

Gösteri

Anektodlar

Sözlü Sunum

Projeler

Çizimler-Posterler

Kavram Haritaları

Araştırma Kağıtları

Öz değerlendirme

Dereceleme Ölçekleri (Rubric)

BÜTÜNCÜL - ANALİTİK - HARİTA

Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo)

Performans Değerlendirme